

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»
СЛОВАЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ СІЛЬСЬКОГО
ГОСПОДАРСТВА (СЛОВАЦЬКА РЕСПУБЛІКА)
ЧЕСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ПРИРОДНИЧИХ НАУК (ЧЕХІЯ)
ПОМОРСЬКА АКАДЕМІЯ В СЛУПЬСКУ (ПОЛЬЩА)**

Міжнародна науково-практична конференція

**АГРАРНА ОСВІТА ТА НАУКА:
ДОСЯГНЕННЯ, РОЛЬ, ФАКТОРИ РОСТУ**

**Інноваційні психолого-педагогічні,
лінгвістичні та правові засади аграрної науки
в умовах міжкультурної аграрної
комунікації**

2 жовтня 2025 року

Біла Церква
2025

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Шуст О.А., д-р екон. наук, ректор.

Варченко О.М., д-р екон. наук.

Недашківський В.М., д-р с.-г. наук.

Димань Т.М., д-р с.-г. наук.

Краютієне І., доктор.

Мамедова К.Х., д-р філософії.

Ковальчук І.В., канд. юрид. наук.

Тимошук О.Г., канд. юрид. наук.

Резнік В.Г., старший викладач.

Василенко О.І., д-р філософії.

Комарова Н.В., д-р філософії.

Мостипан О.В., відповідальний секретар.

Відповідальна за випуск – **Мостипан О.В.**, начальник редакційно-видавничого відділу

Інноваційні психолого-педагогічні, лінгвістичні та правові засади аграрної науки в умовах міжкультурної аграрної комунікації: матеріали міжнародної науково-практичної конференції. 2 жовтня 2025 р. Білоцерківський НАУ. 81с.

Збірник підготовлено за авторською редакцією доповідей учасників конференції без літературного редагування. Відповідальність за зміст поданих матеріалів та точність наведених даних несуть автори.

Завдяки застосуванню активних методів навчання й залученню студентів до різних активностей національно-патріотичного змісту, здобувачі вищої освіти аграрних ЗВО не лише оволодівають професійними знаннями, навичками та вміннями, які будуть затребувані у професійній діяльності, а й досягають високого рівня загальної та громадянської культури. Свідченням сформованої громадянської компетентності є усвідомлення здобувачем освіти себе як громадянина, активного члена суспільства, що поділяє його цінності й розуміє свої права і обов'язки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Прокопенко А.О. Особливості громадянського виховання здобувачів вищої освіти в умовах військової агресії. Перспективи та інновації науки. 2024. № 5 (39). С. 426–435.
2. Смагіна Т.М. Громадянська компетентність у контексті особистісного виміру. Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. 2005. № 25. С. 229–231. URL: <https://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/1504>
3. Шаров О.О. Стан дослідженості проблеми формування громадянської компетентності майбутніх викладачів аграрних закладів вищої освіти. Інноваційна педагогіка. 2023. Вип. 61. Том 2. С. 159–163.
4. Шаров О.О., Гречаник Н.І. Змістова характеристика громадянської компетентності майбутніх викладачів аграрних закладів вищої освіти. Перспективи та інновації науки. 2024. № 5 (39). С. 598–613.
5. Шахрай В.М. Громадянська компетентність особистості як проблема сучасного суспільства. Український соціум. 2008. № 2 (25). С. 123–134.
6. Шевчук Т.Є. Громадянська компетентність як елемент формування особистості майбутніх фахівців. Молодий вчений. 2018. № 4.1 (56.1). С. 85–88.

УДК 821.161.2:008'06

ЦВИД-ГРОМ О.П., канд. філол. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

СУЧАСНІ ВИМІРИ ВАГОМОСТІ ВИДАТНОЇ ПОСТАТІ І.КАРПЕНКА-КАРОГО В УКРАЇНСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРІ ТА КУЛЬТУРІ (до 180-річчя від дня народження митця)

Акцентовується увага на 180-річчі від дня народження видатного українця – драматурга, театрального актора, режисера, громадського та культурного діяча Івана Карповича Карпенка-Карого (Тобілевича). Іван Карпенко-Карий – це не просто драматург. Це совість українського театру, голос народу, архітектор національної сцени. Його творчість – це глибокий аналіз суспільства, естетичне переживання людських драм і водночас заклик до дії, до пробудження, до гідності.

Ключові слова: Іван Карпенко-Карий, українська література, творчість, драматургія, театр.

TSVID-HROM O., candidate of philological sciences

Bila Tserkva national agrarian university

MODERN DIMENSIONS OF THE SIGNIFICANCE OF THE OUTSTANDING FIGURE OF I. KARPENKO-KARO I IN UKRAINIAN LITERATURE AND CULTURE (TO THE 180TH ANNIVERSARY OF THE ARTIST'S BIRTH)

Attention is focused on the 180th anniversary of the birth of an outstanding Ukrainian playwright, theater actor, director, public and cultural figure Ivan Karpovich Karpenko-Kary (Tobilevich). Ivan Karpenko-Kary is not just a playwright. He is the conscience of Ukrainian theater, the voice of the people, the architect of the national stage. His work is a deep analysis of society, an aesthetic experience of human dramas and at the same time a call to action, to awakening, to dignity.

Key words: Ivan Karpenko-Kary, Ukrainian literature, creativity, dramaturgy, theater.

Іван Карпович Тобілевич (літературний і театральний псевдонім – Карпенко-Карий) увійшов в історію української літератури і культури як видатний драматург, високоталановитий автор і режисер, один із творців українського професійного театру, культурний і громадський діяч XIX–XX століть.

Життєвий шлях І.Карпенка-Карого – це приклад незламної волі, глибокої любові до українського народу та культури. Працював писарем, чиновником, але завжди тяжів до

театру, літератури, громадської діяльності. Його псевдонім поєднує ім'я батька (Карпо) та улюбленого героя – Гната Карого з п'єси Тараса Шевченка «Назар Стодоля».

П'єси І. Карпенка-Карого – соціально-побутові, психологічні, історичні або історично-побутові – були і є актуальними і нині. Як слушно зауважує, С.Єфремов, історик літератури, «це був глибокий, своєрідний талант, що вмів раз-у-раз лишатися самим собою, і навіть торкаючись часом старих тем, він давав щось своє, Карпенківське...» [1].

Іван Карпенко-Карий створив художні цінності в українській драматургії XIX-XX ст. За словами І. Франка «він був одним із батьків новочасного українського театру, визначним артистом, та при тім великим драматургом, якому щодо ширини і багатства творчості, артистичного витончення і глибокого продумання тем бистрої обсервації життя та ясного і широкого світогляду не дорівнює ані один із сучасних драматургів не тільки Росії, але й інших народів». Життя народу письменник відтворював за принципами правдивості і гуманізму. Творчість Івана Карпенка-Карого, говорив Іван Франко, «наповнює нас почуттями подиву для його таланту. Обняти такий горизонт, заселити його таким množestvom живих людських типів міг тільки першорядний поетичний великий обсерватор людського життя» [2].

Драматургія І. Карпенка-Карого своєрідно підсумувала майже столітній розвиток української драматургії, піднявши її на новий рівень. Вражаючи тематичним і жанровим багатством, вона у являє собою різноманітну картину життя України протягом століть. В художній розробці історичного чи фольклорного матеріалу далекого минулого досить відчутним є зв'язок з тогочасними життєвими проблемами. Твори Карпенка-Карого багатьма своїми елементами входять в ідейно-естетичний контекст нової європейської драми.

Карпенко-Карий – один із засновників українського професійного театру, корифей сцени, поряд із Кропивницьким, Садовським, Саксаганським. Його творчість охоплює понад 20 драматичних творів, серед яких: «Мартин Боруля» – соціальна комедія про прагнення до дворянства, що викриває абсурдність станових перегородок; «Хазяїн» – сатирична п'єса про жадібного підприємця, що втрачає людяність у гонитві за прибутком; «Сто тисяч» – комедія про шахрайство і наївність, яка актуальна й сьогодні; «Сава Чалий» – історична трагедія про зраду і боротьбу, сповнена глибокого психологізму.

Його п'єси – це не просто сценічні твори, а глибокі соціальні дослідження, що поєднують реалізм, народну мову, гумор, сатиру та моральну філософію.

Карпенко-Карий писав про те, що боліло суспільству: несправедливість, жадібність, зневагу до людської гідності. Його герої – живі, багатовимірні, часто трагічні у своїй простоті. Він майстерно використовував: народну мову як засіб глибокої характеристики персонажів; фольклорні елементи – для створення автентичного національного колориту; сатиру і гротеск як інструмент соціальної критики.

Його стиль поєднує емоційність художнього слова з точністю публіцистичного аналізу, що робить його твори універсальними для різних сфер літературознавчого аналізу.

Карпенко-Карий був не лише митцем, а й активним громадянином. Він боровся за українську мову на сцені, незважаючи на цензурні утиски, виступав проти переслідування українського театру, зокрема у своїй «Записці до з'їзду сценічних діячів» (1897); через історичні драми підніс національну самосвідомість, показуючи героїв, які борються за свободу, гідність, правду. Його творчість – це форма культурного опору, що зберігала українську ідентичність у складні часи імперського тиску.

Твори Карпенка-Карого сьогодні можна побачити на сценах театрів України та діаспори, що є свідченням їхньої актуальності та художньої сили. Його п'єси перекладено багатьма мовами, вони стали частиною світового театрального репертуару. Хутір Надія, де жив і творив І. Карпенко-Карий, нині – історико-культурний заповідник, що зберігає пам'ять про митця.

Іван Карпенко-Карий – це не просто драматург. Це совість українського театру, голос народу, архітектор національної сцени. Його творчість – це глибокий аналіз суспільства, естетичне переживання людських драм і водночас заклик до дії, до пробудження, до гідності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Єфремов С. Карпенко-Карий. Критико-біографічний нарис. Київ, 1924. 150 с.
2. Франко І. Іван Тобілевич (Карпенко-Карий) / Франко І. Збір. творів: у 50 т. К., 1982. Т. 37. 225 с.

УДК 378.126

DIACHUK O.V., candidate of philological sciences

Bila Tserkva national agrarian university

VERBAL AND NONVERBAL FORMS IN THE PROCESS OF INTERCULTURAL COMMUNICATION

Communication is the production of meaning, through verbal words or nonverbal gestures. Nonverbal communication sends meaning through some means other than words, such as eye contact, body language, space and time usage.

Key words: intercultural communication, relations, verbal and nonverbal forms, international negotiations.

ДЯЧУК О.В., канд. філол. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ВЕВЕРБАЛЬНІ ТА НЕВЕРБАЛЬНІ ЗАСОБИ У МІЖКУЛЬТУРНІЙ КОМУНІКАЦІЇ

Комунікація – це процес обміну інформації за допомогою вербальних слів або невербальних жестів. Невербальна комунікація передає значення за допомогою інших засобів, окрім слів, таких як зоровий контакт, мова тіла, використання простору та часу.

Ключові слова: міжкультурна комунікація, відносини, вербальні та невербальні форми, міжнародні переговори.

Intercultural communication means the process of interconnection and interaction between representatives of different communities, during which an exchange of information, experience, and spiritual values of different types of cultures take place [3]. Intercultural communication should be considered as a multifunctional phenomenon, which includes, firstly, knowledge of norms and principles of communicative behavior in another sociocultural environment; secondly, formation of specific qualities; capacity to empathy and self-esteem.

Communication is said to be the production of meaning, through verbal words or nonverbal gestures [1, pp.510-520], hence, nonverbal communication sends meaning through some means other than words, such as eye contact, body language, and space and time usage [4]. Nonverbal communication does not only serve as a crucial complementary role to verbal communication, it is also used to regularize meaning, to accentuate and reinforce information. Nonetheless, experts ascertain that 65% of communication is relayed nonverbally [2].

An essential component of international communication is its nonverbal forms. In general, any important foreign policy act of a subject of international relations (conclusion of an international treaty, accession to an international union, intervention, conflict with a neighbor, provision of humanitarian assistance etc.) should be considered as a link in the chain of remarks that make up an international dialogue, that is, as a “response” to a certain “challenge”. This approach to international relations helps identify something in this behavioural act of the subject that would remain hidden if considered separately. Nonverbal communication is an important aspect of intercultural communication. We often come to a better understanding of communication meaning by *how* something is said rather than *what* is actually said [2]. Nonverbal communication is one of the key aspects of communication. Its diverse functions include repeating, accentuating, complementing and contradicting a verbal message. This type of communication also normalizes relations, such as nonverbal cues conveying when a person should speak or not speak. Finally, nonverbal communication can even alter a verbal message through mimics, gestures and facial expressions, particularly when people do not speak the same language.

Unfortunately, both verbal and nonverbal forms of communication are not always aimed

ЗМІСТ

Шевченко А.М. Інноваційні підходи до підтримки психологічного благополуччя студентів.....	3
Пилипенко І.О. Лексичні інновації сучасної англійської мови в умовах розвитку інформаційних технологій.....	5
Тимчук І.М., Погоріла С.Г. Роль самостійної роботи та онлайн-платформ у процесі формування грамотності студентів.....	6
Marchuk V.V., Khomiak O. A. Foreign language as means of personality socio-cultural openness development.....	9
Береговенко Н.С. Лексичні засоби вираження оцінки у фразеології англійської мови.....	10
Столбецька С.Б. Фахові автентичні тексти з аграрної тематики у навчанні французької: психолінгвістичний аналіз.....	13
Резнік В.Г. Роль лексикографічної компетенції у системі професійної підготовки студентів-філологів.....	14
Ігнатенко В.Д. Постметодична парадигма у навчанні іноземних мов.....	16
Петренко О.М., Харченко С.І. Розвиток емоційного інтелекту як попередження професійного вигорання.....	17
Дудник О.К., Іващенко О.О. Психофізіологічні можливості при фізичному навантаженні людини.....	18
Чернищук Ю.І. Міжкультурна комунікація як фактор становлення аграрної лінгвістики.....	20
Хомчук О.П. Психолого-педагогічні аспекти проєктної діяльності здобувачів освіти.....	22
Харченко С.І., Петренко О.М. Використання проєктивних методів у формуванні згуртованості колективу.....	24
Зелінська В.А. Важливість самостійної навчальної діяльності студентів у вищій школі.....	25
Кириленко М.О. Полісемія в сучасній англійській мові.....	27
Біліченко А.М. Міжкультурна аграрна комунікація у вищій школі: особливості, виклики та перспективи.....	28
Велика К.І., Ярмола О.В. Аналіз сучасного стану терміносистеми сільського господарства.....	30
Грищенко І.В. Англomовна фахова термінологія та навички критичного аналізу тексту на прикладі автентичних текстів з біотехнології.....	32
Пасічник Н.С. Формування громадянської компетентності здобувачів освіти аграрних ЗВО у процесі вивчення гуманітарних дисциплін.....	33
Цвид-Гром О.П. Сучасні виміри вагомості видатної постаті І. Карпенка-Карого в українській літературі та культурі (до 180-річчя від дня народження митця).....	35
Diachuk O.V. Verbal and nonverbal forms in the process of intercultural communication.....	37
Римар Н.Ю. Самостійне вивчення агрономічної лексики у формуванні мовної культури майбутнього фахівця.....	38
Mykhailenko O. Approaches to scientific translation research.....	41
Боньковський О.А. До особливостей фразеологізмів у німецькій мові сільського господарства.....	42
Мельник Л.М. Психологічні механізми політичного вибору: роль емоцій та когнітивних упереджень у формуванні електоральних уподобань.....	44
Мельник Л.М., Грек І.М. Філософія стійкості та гідності в умовах війни: екзистенційний та етичний вимір.....	46
Настіна О.І. Ключові зміни у правовому регулюванні земельних відносин в умовах дії правового режиму воєнного стану.....	48
Терещук М.М. Державна служба, аграрна наука та конституційне право зарубіжних країн: інтеграційні орієнтири для України.....	50
Макарчук В.В. Особливості правового статусу державної міграційної служби України.....	52
Малишко І.В. Цифровізація фінансового права: перспективи та ризики для України.....	54
Тимошук О.Г. Трансформація страхового права в умовах сучасних викликів та цифровізації: виклики і перспективи для України.....	56
Бровко Н.І. Конституційно-правовий статус Національного агентства України з питань державної служби та його дієвість у питання реформування державної служби.....	57
Звонарьов О.Ю. Розвиток національних кримінально-правових засобів запобігання воєнним злочинам.....	59
Аргат Я.П. Принципи справедливості та добросовісності в римському праві.....	61
Сокиринська О.А. Особливості застосування іноваційних технологій у криміналістичній	